

Русия не може да избегне наказанието за агресията срещу Украйна и военните престъпления, както и за престъпленията, свързани с околната среда

проф. Олег РУБЕЛ, Одеса

Измина повече от месец от началото на руската агресия в Украйна, която Кремъл нарича „специална военна операция“. През това време са разрушени хиляди къщи, стотици болници, училища, съоръжения за животоподдържаща инфраструктура и най-лошото е, че са загинали хиляди цивилни. Заедно с други украинци виждам огромните последици от нечовешкия терор над украинското население. Крилати и балистични ракети падат върху моите сънародници. Децата ни седят дълго време в бомбоубежища.

В мирно време се занимавах с икономика на околната среда. Аз съм професор и работя в Академията на науките на Украйна. Повече от сто години след създаването ѝ реалността е различна! Днес природата на моята страна страда от руската агресия. Хиляди хектари плодородна украинска земя бяха унищожени. Въздухът е замърсен с дим от пожари. Изглежда, че самата природа се бунтува срещу нашествениците. През пролетта по северното крайбрежие на Черно море минава пътят на прелетните птици. Според еколозите няколко гъски са попаднали в турбините на руските самолети и са ги извадили от строя.

Черно море е минирано. Почти всеки ден бреговете около Одеса са обстрелвани от руски кораби. Засегнати са морските и крайбрежни екосистеми. Но войната ни изправя пред своите предизвикателства!

В изказванията си официални лица на Руската федерация постоянно използват официално въведения евфемизъм „специална военна операция“, за да подведат обществеността и да затруднят максимално работата на международните юристи, съдии от национални и международни съдилища.

Евфемизмът „специална военна операция“, който по същество означава „война“, усложнява подаването на жалби и използването на такива основни правни инструменти на международното право като Хагските конвенции от 1907 г., включително Конвенцията относно законите и обичаите на сухоземната война.

Опитите на Русия да използва евфемизми не са новост. През 2014 г., по време на военната анексия на Автономна република Крим – територия на суверенната държава Украйна, руската пропаганда и дори официални лица активно използваха евфемизма „вежливи хора“ за военнослужещите на Руската федерация.

На 26 февруари 2022 г. Украйна заведе дело в Международния съд (МС) срещу нарушаването от Русия на Конвенцията от 1947 г. за предотвратяване и наказание на престъплението геноцид. Украйна поиска също така временни мерки, като по същество поиска от Международния съд да разпорежи на Русия да спре да води война в Украйна.

За първи път обаче Русия отказа да участва в изслушванията. Този случай създаде прецедент. Досега Москва винаги е участвала в заседанията на Съда, защитавала се е, аргументирала се е, наред с други неща, отричайки юрисдикцията на Съда. Дори когато решенията относно

юрисдикцията не бяха в полза на Руската федерация, тя продължи да участва в изслушванията, създавайки образ на уважение и доверие в решенията на Съда.

Всичко това ставаше, защото Съдът на ООН е много важна световна институция, чиято дейност беше важна за самата Руска федерация.

Така можем да направим важен извод, че Русия умишлено разрушава основите на съвременния международен правен ред. На 16 март т.г. председателят на Международния съд Джоан Донохю обяви решението на Международния съд:

„Руската федерация, в очакване на окончателно решение по случая, трябва незабавно да преустанови военните действия, които започна на 24 февруари 2022 г. на територията на Украйна. Руската федерация трябва да гарантира, че всички военни или редовни формирования, които може да управлява или поддържа, както и всякакви организации или лица, които могат да бъдат непряко контролирани от нея, няма да предприемат допълнителни действия в тези операции. Съдът има юрисдикция да разследва дали в Украйна се извършва геноцид. Съдът няма доказателства, че Украйна извършва геноцид на нейна територия, както твърди Русия. Съдът има съмнения дали Конвенцията за предотвратяване на престъплението геноцид позволява едностранни военни действия в друга държава за предотвратяване на геноцид.“

На следващия ден след обявяването на решението на съда Дмитрий Песков, говорителят на президента на Руската федерация каза, че Русия няма да изпълни първото решение на Международния съд по делото на Украйна срещу Русия: „Не можем да се съобразим с това решение ... В Международният съд има такова нещо като „съгласие на страните“. Тук не може да има споразумение... В този случай това е нещо, с което не можем да се съобразим.“

Непризнаването на решението на Международния съд е не само поредното грубо нарушение на международното право, но и сериозна причина за преразглеждане на статута на Русия в органите на ООН и преди всичко на статута ѝ на постоянен член на Съвета за сигурност. За съжаление процесът в тази посока се движи много бавно, съвременното международно право се характеризира с консерватизъм и липса на процесуална динамика.

Сега, заедно с други еколози, започнахме да събираме доказателства за престъпленията на руските военни срещу природата. Руските милитаристи ще отговорят за всичките си злини. Но това изисква победа и тя ще бъде само ако цялото западно общество се консолидира около борбата на Украйна за демокрация, свобода и независимост.